

Heinäveden
Muinaisseura ry
Kurikkaniementie 3 B
79700 Heinävesi
045 7871 3451
muinaisseura@gmail.com
Y-tunnus 2908559-7

Project: 101173961 - Nature studio

Deliverable n:o D3.2.

Ecological data of the recording locations in Heinävesi, Finland

Submitted 02062025

Echoes of the Ancient -hankkeen kohteiden luontoselvitys

Risto Sulkava, biologi, FT

Echoes of the Ancient -hankkeessa tutkitaan ja testataan luonnon akustiikkaa. Hankkeen tavoitteena on luoda eurooppalainen ulkoilmastudioiden ketju, siis löytää hiljaisesta ympäristöstä akustiikaltaan ainutlaatuisia paikkoja, joissa voi tehdä musiikkia ulkona.

Näitä ulkoilmastudioita varten ei rakenneta mitään, vaan tarkoitus on löytää ja tutkia akustiikaltaan erityisiä luontokohteita. Samalla saatetaan saada tuntumaa esihistoriallisen ajan ihmisten äänimaailmaan ja musiikkiin, sillä monet hankkeen paikoista ovat muinoin käytetyillä paikoilla; kalliomaalauksen lähistöllä, uhri- tai muilla pyhillä paikoilla, sekä muilla muinaisten kansojen käyttämillä kohteilla.

Tämän luontoselvityksen tarkoituksena on selvittää, onko hankkeen ”studioiksi” suunnitelluilla paikoilla sellaista kasvillisuutta, eläimistöä tai muuta lajistoa, joka kärsisi hankkeen toteutuksessa. Kustakin kohteesta annetaan luontoselvityksessä suositukset siitä, voiko ko. kohdetta käyttää ja/tai millä rajoitteilla hankkeen ”studioina”.

Selvityksen maastotyöt tehtiin touko-kesäkuussa 2025, eli pian kasvillisuuden noustua näkyville. Samaan aikaan on lintujen paras lauluaika, joten myös linnustosta saatiin hankkeessa hyvä kuva. Muista lajiryhmistä arvioitiin lähinnä paikan luontotyyppien perusteella, että soveltuisiko alue joillekuille potentiaalisille erityislajeille. Myös alueen aiempaa tuntemusta käytettiin hyväksi mm. nisäkäslajiston osalta.

Tulokset

Suurijärven Hiekkaniemi

Hiekkaniemen muinainen asuin- ja pyyntipaikka sijaitsee kauniilla Suurijärveen työntyvällä kapealla harjuniemellä. Niemen kärjessä on uimaranta ja nuotiopaikka. Niemen kasvillisuus vaihtelee kulutukselle herkistä karuis-

ta metsätyypeistä pohjoisrannan saraiseen suohon. Alueelle kuitenkin johtaa selvä polku ja se on helposti lähestyttävissä ilman luonnolle aiheutuvia häiriöitä. Läheisen saaren rannan kivillä pesii kalalokki ja kuikkapari näyttäytyi lähistöllä (kauempana järvellä oli kaksi muutakin kuikkaparia, eli Suurijärvi on selvästi hyvä kuikkajärvi. Muista linnuista mainittakoon telkkä, tavi, rantasipi ja tiltalti.

Kasveista karussa harjumännikössä kasvaa runsaasti variksenmarjaa, mustikkaa ja poronjäkäliä, rannalla tervaleppää, paatsamaa, juolukkaa ja suopursua. Suo-osalla rahkasammalet, jouhisara ja vehka ovat päälajistona. Harjun vanhat männyt, pienet suot ja järvimaisema erämaiselle Suurijärvelle tekevät paikasta vaikuttavan.

Hiekkaniemeen johtava polku ja niemenkärjen tulipaikka.

Hiekkaniemi sopii hyvin pienimuotoiseen äänimaiseman hyödyntämiseen tämän hankkeen ja mahdollisten jatkohankkeiden kohteena. On kuitenkin syytä huomioda, että järvellä ääni kantaa kauas. Pitkäkestoinen ja kovalla volyymilla soitettu musiikki saattaa häiritä järven mökkiläisiä ja myös kuikan kaltaisia erämaisen vesistön muunlaisia asukkeja. Toinen huomionarvoinen asia on tulipaikka, jonka huolto ei ilmeisesti kuulu kenellekään. Nyt nuotioon oli rikottu pullo ja jätetty eväiden jämiä paikalle. Jokaisen kävijän pitäisi lähtiessään jättää paikka aina vähän siistimmäksi kuin se oli tullessa!

Kytöjoen luolat ja tafoni sekä kalliomaalaus

Kytöjoen eteläpuolella metsätien varressa sijaitsevat luolat ja tafoni soveltuvat erinomaisesti akustiikka- ja ulkoilmastudiotoimintaan. Niitä ympäröivä maasto on rajusti käsiteltyä talousmetsää, jossa ei ole mitään erityisiä luontoarvoja, jotka voisivat toiminnasta vähääkään häiriintyä. Sinänsä maasto ei ehkä inspiroi taiteilijoitakaan, tai kenties juuri maiseman rumuus inspiroikin?

Ensimmäisellä suurella lohkareluolalla kalliopaasien jyrkällä pinnalla kasvaa pienialaisesti riippusammalta (todennäköisesti vaarantunutta, VU, haapariippusammalta) ja luolan sisällä on hieman kaunista keltaista rikkijäkälää. Lajit jatkavat paikalla elämänsä täysin riippumatta vierailijoista, kunhan riippusammalta ei revitä irti kalliosta. Rikkijäkälä on niin kiinni kalliosta, että se ei edes irtoa. Kivipaasien ympäryksessä maaston kuluminen näkyy jo nyt, mutta alueella ei ole mitään erityisiä luontoarvoja.

Kytöjoen tafonin ympäristössäkin kuluminen alkaa jo nyt näkyä. Kuitenkin hakkuualueen keskellä sijaitsevalla alueella on aivan sama, vaikka maasto hieman kuluukin. Itse tafoni ja sen sisäinen hieno kaikukammio kestävät vierailuja paljonkin. Pensastasku lauloi lähistöllä, mutta sekään ei ole herkkä häiriöille.

Kytöjoen lohkareluolaa.

Kytöjoen suurin tafoni (muuta pienempiä näkyy mm. tien varressa opasteen kohdalla) ja ympäröivää talousmetsämaaisemaa.

Kytöjoen kalliomaalaus sijaitsee lähempänä Kytöjokea, ja tieltä katsoen pienen kostean suopainanteen takana. Paikalle on viitoitettu polku, joka alkaa hiljalleen muotoutua maastoon. Polku kulkee osin kosteaa turvepohjaista maastoa, jossa polun leventyminen on jatkossa mahdollista – ja olisi estettävissä muutaman lyhyen patkan ylittävillä pitkospuilla. Pienialainen metsäkortekorpi hieman polun länsipuolella on metsälain suojaama luontotyyppi.

Kalliomaalauksen lähiympäristö on melko kulutusherkkää kuivaa kangasta, mutta alueella ei sinänsä ole erityisen herkkiä luontoarvoja. Kohde sopii hyvin hankkeen toimintamalliin. Kohteen käytön lisääntyessä on kuitenkin syytä muistuttaa, että tulen teko alueelle ei ole sallittua ja kalliomaalausta ympäröivällä kukkulalla melko runsaana esiintyvä lahopuu on syytä jättää paikoilleen.

Kytöjoen kalliomaalaus, jonka läheisillä tervaskannoilla kasvaa mm. ryväsjäkälää (VU).

Kukkulalla oli useampia vanhoja palokantoja, siis ikivanhoja hiiltynyttä puuta sisältäviä tervaskantoja. Näillä kasvoi uhanalaista (VU) ryväsjäkälää, jonka ainoa kasvupaikka on vanha tervaskanto. Koska uusia tervaskantoja ei nykyään synny lainkaan, jokaisen tervaskannon häviäminen vähentää palokantoihin erikoistuneen lajiston, kuten ryväsjäkälän, elinmahdollisuuksia.

Honkaniemen jalkakivi

Honkaniemen jalkakivi seisoo kolmella jalallaan rinteessä, mustikkatyyppin kangasmetsässä. Kiven kyljessä kasvaa nääpänsammalta ja alla olevassa kosteikossa luhtakuirisammalta, molemmat hieman tavallista harvalukuisempia tuttavuuksia. Heti kiveltä alkaa rinteessä oleva korpialue, jossa on mm. metsäkortekorpea. Paatsamaa kasvaa korpialueella poikkeuksellisen runsaasti ja maariankämmeköitäkin on paljon. Jalkakivi ympäristöineen sopii joka tapauksessa hyvin hankkeen kohdepaikaksi.

Harvavuori ja Harvavuoren luola

Harvavuoren korkean kallion päältä on erittäin hieno näköala yhdelle Kermajärven lukuisista pitkistä lahdista. Kallion päälle nouseminen palkitsee. Kalliolaki on vanhaan mäntykangasta. Vanhoissa männyissä kasvoi indikaattorilaji männynkääpää ja vanhoissa palokannoissa ryväsjäkälää (VU) ja kastanjasuomujäkälää (VU). Harvavuoren Kermajärven viettävässä jyrkässä rinteessä on hienoa vanhaa metsää ikivanhoine lahopuineen.

Yhdellä maapuukelolla kasvoi vaarantunutta (VU) norjantorvijäkälää. Kolme uhanalaista lajia ilmentävät jo hienoa vanhanmetsän jatkumoa alueella. Nämä lajit eivät kuitenkaan häiriinny vierailijoista millään tavalla, kunhan lahopuut ja vanhat tervaskannot jätetään entiselleen.

Harvavuoren luola puolestaan on kesäaikaan käytännössä saavutettavissa vain veneellä ja talvella jäätä pitkin. Luolalla tai kallion päällä tapahtuvissa

musiikki- tai muissa äänekkäissä toimissa on syytä huomioda, että läheisissä saarissa ja vastarannalla sijaitsee useita kesämökkejä, joille kaikki äänet kuuluvat selvästi – samoin toisinpäin. Tällä käyntikerralla vastarannalla tapahtunut klapien lastaus peräkärryyn kuuluin vuoren laelle aivan kuin vieressä olisi tehty.

Maisema Harvavuoren laelta.

Rikkijäkälä (vas) on varjoisten kallioluolien tyyppilaji, jota tämän hankkeen toiminnot eivät millään lailla haittaa.

Kallio-omenasammal (oik) muodostaa kalliojyrkän teille tyypillisiä "omenamaisia" näyttävän pulleita sammalmuotoja. Niitä on kulkijan syytä varoa, sillä sammalmättään irrottua sitä ei enää saa pysymään paikallaan.

Vanha männynkääpä. Laji on erittäin hidaskasvuinen ja voi elää samassa elävässä männysssä vuosikymmeniä tai vuosisadan.

Kerivuoren luola Matka Kerivuorelle kulkee kauniin luonnontilaisen puron vartta seuraillen. Rehevä puronvarsi houkuttelee useita lintulajeja; tällä käynnillä havaittiin mm. sirittäjä, peukaloinen, kulorastas, töyhtötiainen (VU) ja pyy (VU). Purossa ja sen läheisyydessä kasvoi useita huomionarvoisia kasvilajeja, kuten isonäkinsammal, suo-orvokki ja rentukka. Puron lähiympäristön talleamista kannattaa välttää ja muodostaa polun paikka hieman ylemmäs.

Nuori ja osin pusikoitunut sekä kivikkoinen maasto kohti luolaa ei sovi heikkojalkaisille. Varsinainen luola ja sen lähijyrkäne muodostavat lammesta nousevan kosteuden kanssa pienilmaston, joka sopii muutamille erikoistuneille lajeille. Aivan luolan lähipuissa kasvoi runsaasti takkuhankajakälää (VU) ja lähistöllä myös korpiluppoa (VU).

Luolan ympäristön kulutuskestävyys on heikko – kuten luolapaikoilla ja jyrkänteillä lähes aina. Jäkäläisten kivien päälle kiipeämistä tulee välttää, sillä kuvina jäkälä murskautuvat heti ja märkänä ne ovat vaarallisen liukkaita. Paikka kuitenkin sopii hankkeen kohteeksi ja pienimuotoiseksi käyntikohteeksi, kunhan polku saadaan vakiintumaan hieman pois puroilta.

Kerivuoren lohkareluola

*Suo-orvokkia ja
rentukkaa puron
varressa.*

*Kerivuoren luolan kupeesta
on talvella 2024-25 irron-
nut iso lohkare joka on vie-
rähtänyt kuusta vasten sitä
ruhjoen. Tämä on samalla
esimerkki luolaseikkailu-
jen vaaroista; toisinaan
isompia ja pienempiä kiviä
irtoaa, eikä silloin kannata
olla kohdalla.*

*Takkuhankajakälää Keri-
vuoren luolan viereisessä
puussa.*

Polvilamminvuoren luolat

Polvilamminvuoren jylhä jyrkänne on vaikeakulkuinen. Jyrkänteen alla on laajasti sammaloitunutta rakkakivikkoa, joka ei sovellu lainkaan liikkumiseen – sekä vaarallisuutensa vuoksi, että kulutusta kestättömyytensä vuoksi. Rinteessä on useita pienempiä luolia ja yksi laaja lohkareluola, jonne mahtuu useampi ihminen sateensuojaan.

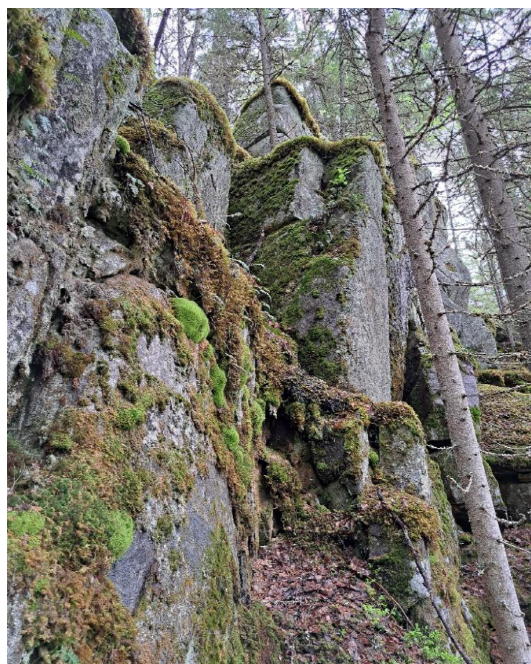

Polvijärvenvuoren rinteenalusen petollisen liukasta sammaloitunutta rakkaa.

Varsinainen luola lähiympäristöineen sopii hankkeen pienimuotoiseksi muusointi- yms. kohteeksi, vaikka isompaa porukkaa ei kerralla samoille kivistanteille kannatakaan viedä. Luolan läheisyydessä kalliojyrkkeänteiden alla kasvoi Heinävedellä harvinaisia epifytyttijäkälää korpiluppoa (VU), sekä jauhunuaisjäkälää. Kalliolla kasvaa myös komeita kallio-omenasammalta (VU), kallioimarretta sekä haapariippusammalta (VU).

Polvilammenvuoren luolan suu sekä kallioilla kasvavaa riippusammalta (oik).

Kallion muodoista voi kukin löytää vaikka minkälaisia uinuvia hahmoja.

Vihtarin Karhukallio

Karhukallio sijaitsee Vihtarin luonnonsuojelualueella. Paikka lienee muinainen palvontapaikka ja nimi karhukallio tulee kalliossa olevasta karhun pään muotoisesta kuviosta. Kohteen läheltä kulkee kuitenkin myös monien suurten nisäkkäiden käyttämä reitti ja paikan välittömässä läheisyydessä on havaittu lähivuosina niin karhu, ahma, ilves kuin hirvikin. Paikan linnusto on

vanhanmetsän lajistoa monipuolisesti edustava; hömötiainen (EN) ja töyhtötiainen (VU), kuukkeli (VU) ja pikkusieppo ovat kaikki joko uhanalaisia tai vähälukuisia koko Suomen mittakaavassa.

Karhukallion louhikko, jossa kasvaa mm. silmälläpidettävää (NT) rakkosammalta, josta on Pohjois-Karjalasta vain muutamia aiempia havaintoja.

Karhukallion luola.

Karhukallion alla on luontotyyppinä sammalpeitteinen kivilohkareikko, saniais- ja metsäkortekorpea sekä kauempana vanhaa mustikkatyyppin kangasmetsää. Kasvillisuudessa on myös useita huomionarvoisia lajeja; kivi-riippu- ja haapariippusammal (VU), aarnisammal (VU), okarahkasammal,

Karhukallion edustalla kivillä kasvaa mm. sulkasammalta.

*Karhukallion alla saniais-
korvesta nousee hiirenpor-
rasta.*

luhtakuirisammal, rakkosammal (NT), hohtovarstasammal, haarusammal, lahosammal, lehvasammalia ja tavallisempaa lajistoa.

Kulutuskkestävyyden kannalta paikka on haastava. Kivenlohkareikon yli ei voi kulkea tuhoamatta sammalpeitettä – ja lisäksi se on vaarallista jyrkkien ja

syvien kivenkolojen vuoksi. Saniaiskorvessa pitää muistaa etenkin keväällä varoa nousevia saniaisten versoja.

Kuitenkin Karhukallion alle pääsee sekä idästä tai lännestä jyrkänteeseen alusta seuraten. Musiikki- ja muissa hankkeissa pitää muistaa, että Karhukallion alue on yksityistä luonnonsuojelualuetta, jossa eläinten häiritseminen ja kasvillisuuden vahingoittaminen on rauhoitusmääräysten mukaan kielletty. Siksi laajempi tai yleiseen käyttöön ajateltu toiminta vaatii erityisluvan sekä ELY-keskuksesta että maanomistajalta (Ilmari Räsänen säätiö).

Paikalla voi kuitenkin tilapäisesti liikkua em. rajoitteet huomioiden jokaisen-oikeuden turvin, kunhan muistaa myös jokaisen-velvollisuudet, eli välttää turhaa häiriötä eikä vahingoita tai roskaa ympäristöä.

Jumppasen luola

Iso-Vihtari-järven rannassa sijaitseva Jumppasen luola on ehkä Heinäveden komein. Luola sijaitsee rakkakivikkoisessa rinteessä, joka ei sovi heikkojal-kaisille ja voi sateen jälkeen olla vaarallisen liukas. Varsinaisessa luolassa on muutama haara ja pisimpiä pitkin pääsee hoikka ihminenkin luikertelemaan syvälle kallion sisään.

Kallion päältä avautuu komea näköala järvelle – joskin vastarannan Puk-kisaari on talvella 2024 hakattu törkeän näköiseksi avohakkuulla. Lähellä luolaa, mutta kuitenkin hieman sisämaassa, lähellä metsätietä, sijaitsee myös Iso-Vihtarin kalliomaalaus. Jumppasen luolan kivikko kasvaa herkästi rikki tallautuvaa jäkälikköä, mutta kallion päältä luolalle pääsee nykyistä polkua pitkin lähes rikkomatta jäkäläkasvustoja.

Kallion laki ja kalliomaalauksen ympäristö kuluvat toki isompien vierailijamäärien alla, mutta mitään erityisiä luontoarvoja ei paikalta havaittu. Se sopii siis hyvin hankkeen kohteeksi ja yleisemminkin vierailupaikaksi.

Kermanrannan kalliotasannetta.

Kermanrannan rituaalipaikka

Kermanrannan kallioisella mäntykankaalla on tasanne, jolla kasvaa yli 200-vuotiaita mutta silti melko pienikoisia mäntyjä karussa ympäristössä. Vanhimmissa näkyy ikivanhan metsäpalon koroja. Kohteelle kulkee polku, se on helposti saavutettavissa ja sopii mainiosti hankkeen kohteeksi. Kallion ohut sammalpeite ei kestä paljoakaan kulutusta, mutta ei paikalla ole erityisiä luontoarvolajeja, eli pieni kuluminen ei haittaa. Mustikka- ja puolukkatyypin kangasmetsät ovat Suomen tavallisimpia metsätyyppejä.

Palokoro (alla) vanhan männyn tyvellä, sekä metsäksylofonin soittoa.

Pilpan kärjäkivet, -jalkakivi, Otavaisen olkapäät sekä Paljakanmäen luolat

Pilpan lähialueen kohteista, jalkakivi, ”Otavaisen olkapäät” sekä Paljakanmäen luola sopivat hyvin hankkeen kohteiksi.

Pilpan kärjäkivet sijaitsevat kansallispuiston puolella ja niiden laajempi hyödyntäminen vaatii erillisen luvan metsähallituksen Luontopalveluilta. Pilpan kärjäkiviksi nimetty kivikehä ja sen keskellä oleva kivipöytä sijaitsevat puolukka-mustikkatyyppin kangasmetsässä kallioisella alueella. Kalliomäen alue on laajasti kulutukselle varsin herkkää, mutta mitään varsin erityistä lajistoa alueelta ei havaittu. Samalla kallioalueella on myös muita komeita siirtolohkareita.

Pilpan kärjäkivien keskellä sijaitsee kaunis kolmen kivilevyn päälle aseteltu pyöreä kivipöytä, mutta nykyihmisen mittapuulla istuinkivet ovat kovin lähellä pöytää ja pöytäkinkin lasten kokoa.

There are also other handsome boulders near Pilppa's meeting stones.

Mäntyvaltainen puusto on kansallispuiston ulkopuolella melko nuorta, eikä kärjäkivien ympäristössäkään mitään ikimetsää.

Otavaisen olkapäät-niminen seitsemän suuren siirtolohkareen ryhmä sijaitsee aivan metsätien varressa, hieman kärjäkivien eteläpuolella. Tien päässä Pilpansalolla sijaitseva jyhkeä jalkakivi on sekin lähellä metsätietä. Molemmat kohteet ovat tavanomaisen talousmännikön ympäröimiä, eikä niillä ole mitään erityisiä luontoarvoja. Jalkakiven päällä kasvaa kuitenkin kaunista okatorvijäkälämattoa, jota ei pidä tuhota kiipeilemällä kiven päälle. Pilpan kärjäkivien lähellä on myös muita komeita siirtolohkareita.

Yhdessä Otavaisen olkapäät-kiviryhmän siirtolohkareista näkyy hienosti jäkälien hidaskasvuisuus. Keskellä kiveä näkyvä vaaleampi pystyräita on ollut kivessä kiinni kasvaneen puun takana ja hankaus on hionut siltä kohtaa jäkälät pois. Nyt puu on jo kantoa lukuunottamatta lahonnut olemattomiin, mutta jäkälät jotka peittävät koko muuta kiveä, eivät vielä ole ehtineet kasvaa puun kohtaan takaisin. Hidaskasvuisuus on jäkälien tyyppiominaisuus. Siksi niitä ei myöskään pidä tuhota, koska uusia saa odottaa pitkään!

Heinäveden
Muinaisseura ry
Kurikkaniementie 3 B
79700 Heinävesi

045 7871 3451
muinaisseura@gmail.com

Y-tunnus 2908559-7

Pilpansalon jalkakivi on todella massiivinen loh-kare pienten ja osin järkä-leen painosta murtuneiden pikkukivien päällä. Loh-kareen pintaa peittää oka-rahkasam-malkasvusto.

Paljakanmäen luola ja useat pienemmät sivuluolat sijaitsevat aivan metsätien varressa ja ovat siksi helposti lähestyttäviä ja sopivat siksi myös tämän hankkeen kohteeksi. Luolia on pitkin komeaa kalliojyrkännettä.

Heinäveden
Muinaisseurat ry
Kurikkaniementie 3 B
79700 Heinävesi
045 7871 3451
muinaisseurat@gmail.com
Y-tunnus 2908559-7

Project: 101173961 - Nature studio

Deliverable n:o D3.2.

Ecological data of the recording locations in Heinävesi, Finland

Submitted 02062025

Nature survey of the sites of the Echoes of the Ancient project

Risto Sulkava, biologist, Ph.D

The Echoes of the Ancient project investigates and tests the acoustics of nature. The goal of the project is to create a European chain of outdoor studios, i.e. to find acoustically unique places in a quiet environment where you can make music outdoors. Nothing is built for these open-air studios, but the purpose is to find and explore special natural sites in terms of acoustics.

At the same time, you may get a feel for the soundscape and music of pre-historic people, because many of the project's locations are in places that were used in the past; in the vicinity of rock paintings, sacrificial or other sacred places, and other sites used by ancient peoples. The purpose of this nature survey is to find out whether there is vegetation, fauna or other species in the places planned as "studios" for the project that would be affected by the implementation of the project.

For each object, recommendations are given in the nature survey as to whether to use the site and/or with what restrictions as the project's "studios". The fieldwork for the survey was done in May-June 2025, i.e. soon after the vegetation becomes visible. At the same time, it is the best singing time for the birds, so the project also got a good picture of the birds. The other species groups were mainly evaluated based on the habitat types of the place, whether the area would be suitable for some potential special species.

Previous knowledge of the area was also used, e.g. for the mammal species.

Results

Suurijärvi Hiekkaniemi

Hiekkaniemi's ancient settlement and hunting place is located on a beautiful narrow ridge jutting out into Suurijärvi. At the tip of the promontory there is a beach and a campfire site. The vegetation of the promontory varies from barren forest types sensitive to consumption to the sedge swamp

of the northern shore. However, a clear path leads to the area and it is easily accessible without disturbing nature. A herring gull was nesting on the rocks of the beach of a nearby island and a pair of loons appeared nearby (further on the lake there were two other pairs of loons, so Suurijärvi is clearly a good loon lake. Among the other birds, let's mention goldeneye, teal, sandpiper and tilted.

Among the plants, there are plenty of crowberry, blueberry and reindeer lichen growing in the barren mountain ridge, tar alder on the beach, buckthorn, gorse and marsh sedge. In the swamp part, curd mosses, slender sedges and calla are the main species. The old pines of the ridge, small marshes and the lake view of the deserted Suurijärvi make the place impressive.

The path leading to Hiekkaniemi and the fire place at the tip of the cape.

Hiekkaniemi is well suited for small-scale utilization of the soundscape as the target of this project and possible follow-up projects. However, it is worth noting that sound carries far on a lake. Music played for a long time and at a high volume may disturb the cottagers of the lake and also other species of inhabitants of the wilderness body of water like loon.

Another thing worth noting is the fireplace, the maintenance of which is apparently not the responsibility of anyone. Now a bottle had been broken on the campfire and leftovers from snacks had been left there. When leaving, every visitor should always leave the place a little cleaner than it was when they arrived!

Kytöjoki caves and tafone and rock painting

The caves and tafone located south of Kytöjoki along the forest road are excellently suited for acoustics and outdoor studio activities. The terrain surrounding them is a heavily managed commercial forest, which has no special nature values that could be disturbed even a little by the activity. In itself, the landscape may not inspire artists, or perhaps it is the ugliness of the landscape that inspires?

In the first large boulder cave, on the steep surface of the rock steps, a small area of hanging sedge grows (probably endangered, VU, aspen hanging sedge) and inside the cave there is some beautiful yellow sulfur lichen. The species continue their lives there, completely independent of visitors, as long as the hanging moss is not torn off the rock. The sulfur lichen is so attached to the rock that it doesn't even come off. Around the stone slabs, the erosion of the terrain is already visible, but the area does not have any special nature values.

Kytöjoki boulder cave.

Kytöjoki's largest tafone (other smaller ones can be seen e.g. on the side of the road at the signpost) and the surrounding economic forest landscape.

Even in the surroundings of Kytöjoki's tafone, wear and tear is already starting to be seen. However, the area in the middle of the logging area is exactly the same, even if the terrain wears down a bit. The tafoni itself and its internal fine echo chamber can withstand a lot of visits. A bush warbler was singing nearby, but it's not sensitive to disturbance either.

Kytöjoki's rock painting is located closer to Kytöjoki, and looking from the road behind a small damp swamp depression. There is a signposted path to the place, which slowly begins to take shape in the terrain. The path partly runs through moist peat-based terrain, where widening of the path is possible in the future - and could be prevented with long trees crossing a few short sections. A small scale forest bark beetle a little to the west of the trail is a habitat type protected by the Forestry Act.

*The rock painting of Kytöjoki, whose nearby tar stumps grow e.g. *Hertelidea botryosa* (VU).*

The surrounding area of the rock painting is dry fabric that is quite sensitive to wear, but the area itself does not have particularly sensitive nature values. The site fits well with the project's operating model. However, as the use of the site increases, it is worth reminding that making fire in the area is not allowed and the rotting wood that is quite abundant on the hill surrounding the rock painting should be left in place. There were several old firewoods on the hill, i.e. ancient tarwoods containing charred wood.

Endangered (VU) lichen (*Hertelidea botryosa*) grew on these, whose only place of growth is an old tar stump. Because new tar stocks are not born at all these days, every tar stock the loss reduces the chances of survival of species specialized in fire strains, such as *Hertelidea botryosa*.

Honkaniemi table stone

Honkaniemi table stone stands on three legs under the slope, in a blueberry-type forest. On the side of the rock, there is a sedge moss and in the wetland below, a sedge moss grows, both a little rarer acquaintances than usual.

The raven area under the slope starts immediately from the stone, with e.g. forest bark beetle. Buckthorn grows exceptionally abundantly in the raven area, and there are also a lot of mariankämmekek.

In any case, the table stone and its surroundings are well suited as the target location for the project.

Harvavuori cliff and cave

From the top of the high cliff of Harvavuori, there is a very nice view of one of Kermajärvi's numerous long bays. Climbing the rock is rewarding. The top is covered with old pine fabric. In the old pines, the indicator species pine polypore grew, and in the old firewoods, *Hertelidea botryosa* (VU) and

the chestnut scale lichen (VU). On the steep slope leading to Harvavuori's Kermajärvi, there is a fine old forest with ancient rotting trees. An endangered (VU) norwegian hornbeam tree was growing on one of the ground wood coils. Three endangered species already embody a fine old-growth forest continuum in the area. However, these species are not disturbed by visitors in any way, as long as the rotten trees and old tar stumps are left as they were.

Harvavuori cave, on the other hand, can only be reached by boat in summer and by ice in winter. In the case of musical or other loud activities taking place in the cave or on the rock, it should be noted that there are several summer cottages on the nearby islands and on the opposite shore, where all sounds can be clearly heard - and the other way around as well. On this visit, the loading of the clams into the trailer, which took place on the opposite bank, belonged on the top of the mountain, as if it had been done next door.

The landscape from the top of Harvavuori.

Sulfur lichen (left) is a type species of shady rock caves, which is in no way disturbed by the activities of this project.

Rock apple moss (right) forms chubby moss shapes that look "apple-like" typical of rock cliffs. The passer-by should be careful of them, because once the moss has come off, it can no longer stay in place.

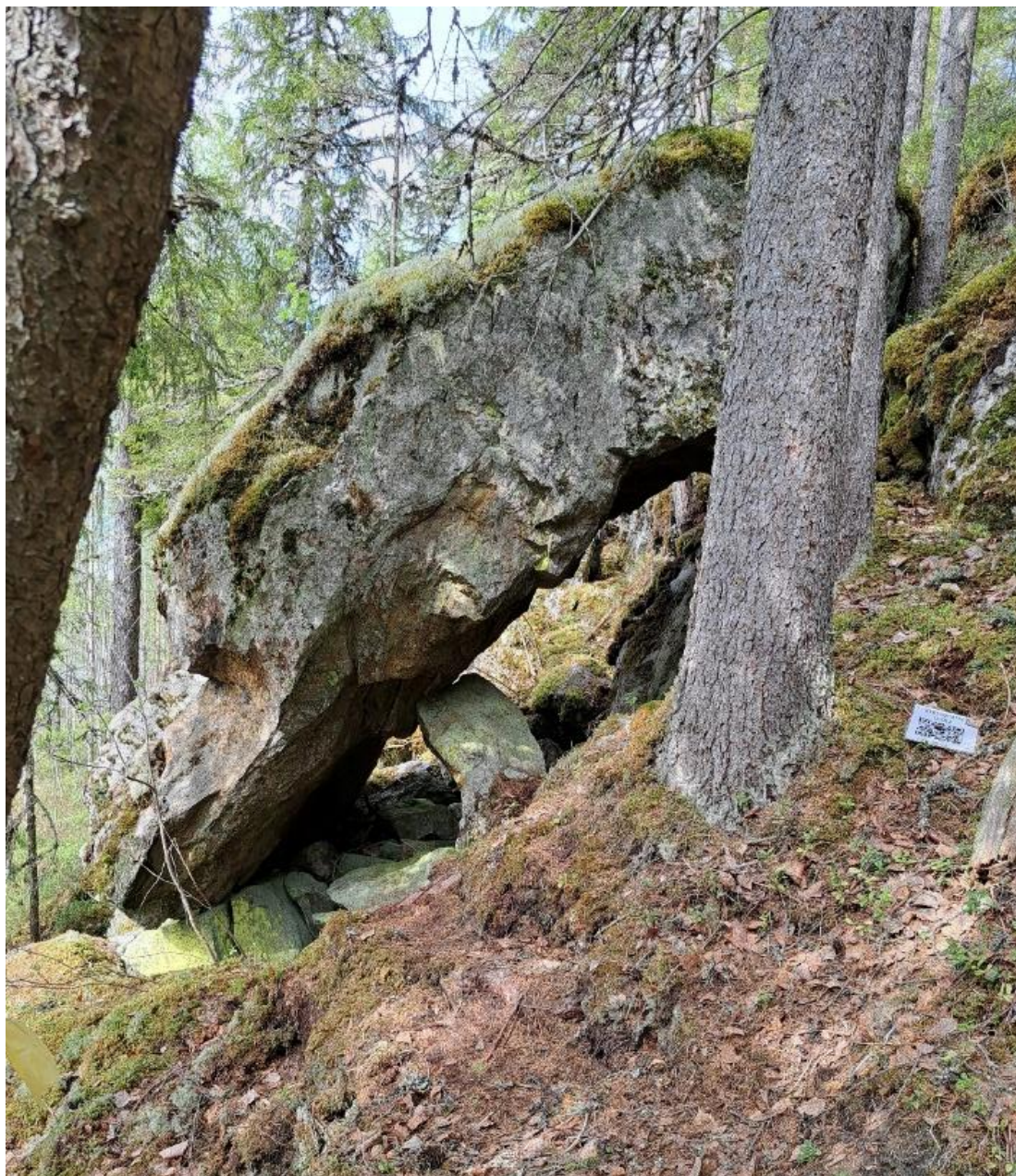

An old pine polypore. The species is very slow-growing and can live in the same living pine for decades or a century.

Kerivuori cave

The journey to Kerivuori follows the beautiful natural stream. The lush streambed attracts several species of birds; during this visit, e.g. warbler, white-throated warbler, warbler, tufted tit (VU) and hazel grouse (VU). Several noteworthy plant species grew in the stream and in its vicinity, such as sedge moss, marsh violet, and sedge. You should avoid trampling the surroundings of the stream and create a path a little higher up. The young and partly bumpy and rocky terrain towards the cave is not suitable for those with weak legs.

The actual cave and its nearby cliff, together with the moisture rising from the pond, form a microclimate that is suitable for a few specialized species. In the trees near the cave itself, there was a lot of tufted scrub foot (VU) and nearby also beard moss (VU). The wear resistance of the cave environment is weak - as is almost always the case in cave places and cliff roads. Climbing on lichen-covered rocks should be avoided, as the lichens crumble immediately and are dangerously slippery when wet. However, the place is suitable as a project site and as a small-scale destination, as long as the path can be established a little away from the stream.

Kerivuori's boulder cave.

Marsh violets and sedges by the stream.

In the winter of 2024-25, a large boulder has come loose from near the Keri-vuori cave and has rolled against the moon, crushing it. This is also an example of the dangers of cave adventures; sometimes bigger and smaller stones come loose, and then it's not good to be there.

Letharia vulpina in the tree next to the Kerivuore cave.

Polvilamminvuori caves

The steep cliff of Polvijärvenvuori is difficult to navigate. Beneath the cliff, there is extensive moss-covered gravel, which is not suitable for movement at all - both because of its danger and because of its resistance to wear. There are several smaller caves on the slope and one large boulder cave, where several people can fit in a rain shelter.

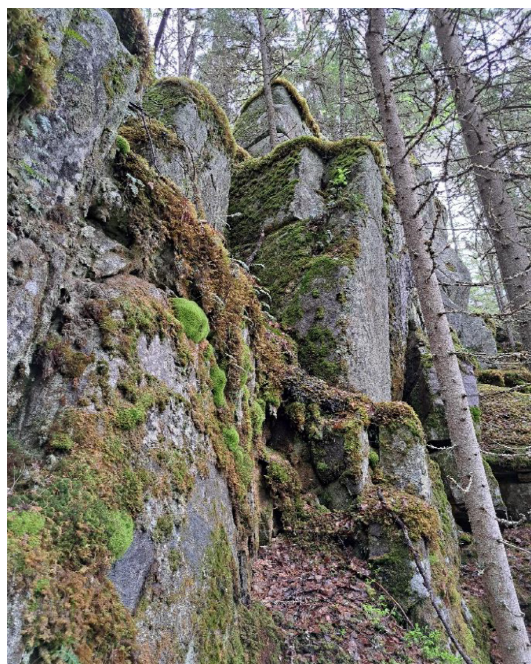

The deceptively slippery, mossy rocks of the slopes of Polvijärvenvuori.

The actual cave with its surroundings is suitable for the project's small-scale music-making, etc. destination, although it is not advisable to take a larger group to the same stone platforms at once. In the vicinity of the cave, under the rock cliff, rare epiphytic lichens raven's lichen (VU) and powdery kidney lichen grew in Heinäveden. On the rock also grow handsome tufts of rock-apple moss, rock sedge and aspen hanging moss (VU).

The mouth of Pollammenvuori cave and hanging moss growing on the rock (right).

Everyone can find any kind of sleeping figures in the shapes of the rock.

Vihtari Karhukallio

Karhukallio is located in the Vihtari nature reserve. The place is probably an ancient place of worship and the name karhikallio comes from the pattern in the shape of a bear's head on the rock. However, a route used by many large mammals also passes near the site, and bear, wolverine, lynx and moose have been observed in the immediate vicinity of the site in the next few

years. The birds of the place are diversely representative of old-growth forest species; willow tit (EN) and tufted tit (VU), coot (VU) and Red-breasted Fly-catcher are all either endangered or few in number throughout Finland.

In Karhukallio quarry grows bladde moss (NT), of which there are only a few previous observations from North Karelia.

Karhukallio cave.

Beneath the bear rock, the habitat type is a moss-covered boulder pit, a fern and forest cypress grove, and further away an old blueberry-type fabric forest. The vegetation also has several noteworthy species; stone-hanging and aspen-hanging moss (VU), luminous moss bot (VU), sedge moss, sedge moss,

Knights Plume Moss growing below Karhukallio.

Beneath Karhukallio, a lady fern rises from the fern grove.

bladder moss (NT), sedge moss, branch moss, rotting moss, leaf moss and more common species. In terms of durability, the place is challenging. You can't walk over a rock hole without destroying the moss cover - and it's also dangerous because of the steep and deep rock holes. In the fern field, you have to remember, especially in the spring, to watch out for sprouts of ferns.

However, you can get under Karhukallio from either the east or the west, following the base of the cliff. In music and other projects, it must be remembered that the Karhukallio area is a private nature reserve, where disturbing animals and damaging vegetation is prohibited according to conservation regulations. Therefore, a wider or general use operation requires a special permit from both the ELY center and the land owner (Ilmari Räsänen säätiö).

However, you can temporarily move around the place, e.g. taking into account the restrictions, with everyone's right, as long as you also remember everyone's responsibilities, i.e. avoid unnecessary disturbance and do not damage or litter the environment.

Jumppanen's cave

Jumppanen cave, located on the shore of the Iso-Vihtari lake, is perhaps the most beautiful in Heinävesi. The cave is located on a cobblestone slope, which is not suitable for those with weak feet and can be dangerously slippery after rain. There are a few branches in the actual cave and along the longest ones even a slim person can slide deep into the rock. A beautiful view of the lake opens up from the top of the cliff - although the Pukkisaari island on the opposite shore has been hacked into an outrageous appearance by clear-cutting in the winter of 2024.

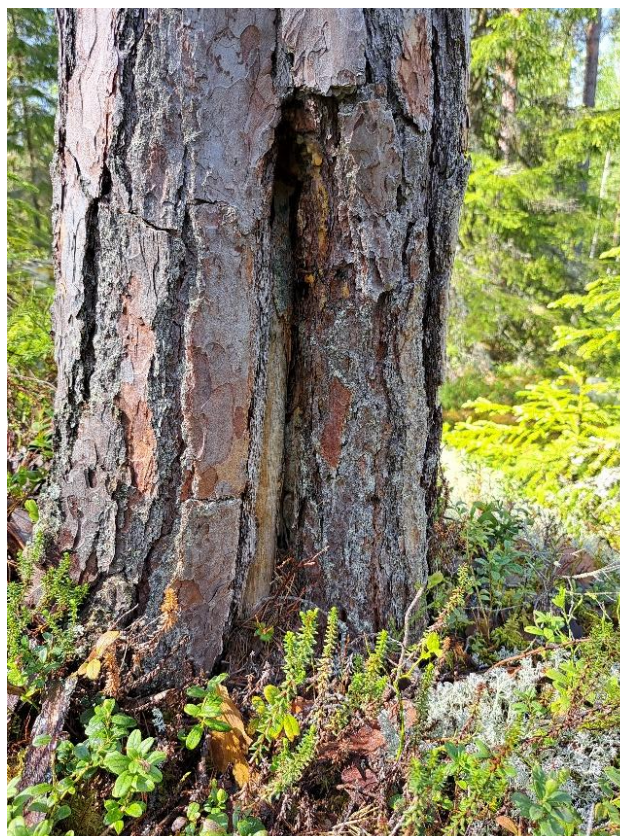
Close to the cave, but still slightly inland, near the forest road, is also the Iso-Vihtari rock painting. The rocks of the Jumppanen cave grow lichens that break easily, but you can get to the cave from the top of the rock along the current path almost without breaking the lichen growths. The law of the rock and the environment of the rock painting wear out under the larger number of visitors, but no special nature values were observed at the place. It is therefore well suited as a project target and more generally as a place to visit.

Kermanranta's rock platform.

Kermanranta ritual place

Kermanranta's rocky pine forest has a plateau on which pine trees that are over 200 years old but still quite small grow in a barren environment. The oldest ones show the traces of an ancient forest fire. There is a path to the site, it is easily accessible and perfectly suitable for the project. The thin moss cover of the rock does not withstand much wear, but there are no species of special nature value on the site, so a little wear and tear is not a problem. Blueberry and lingonberry forests are the most common forest types in Finland.

A fire pit below (left) at the base of an old pine tree, and the sound of a forest xylophone (above).

Pilppa's meeting stones, table stone, "Otavaisen olkapäät" and Paljakanmäki caves

Among the sites in the vicinity of Pilppa, table stone, "Otavaisen olkapäät" and Paljakanmäki's cave are well suited as project targets.

Pilppa's meeting stones are located on the side of the national park, and their wider use requires a separate permit from Forest Administration Nature Services. The stone circle named Pilppa's meeting stones and the stone table in the middle are located in a lingonberry-blueberry forest in a rocky area. The rock area is widely quite sensitive to consumption, but no particularly specific species were observed in the area. In the same rock area, there are also other handsome boulders.

There is a beautiful round stone table placed on top of three stone slabs in the middle of Pilppa's stones, but by today's standards, the seat stones are very close to the table and the table is also the size of children.

There are also other handsome boulders near Pilppa's meeting stones.

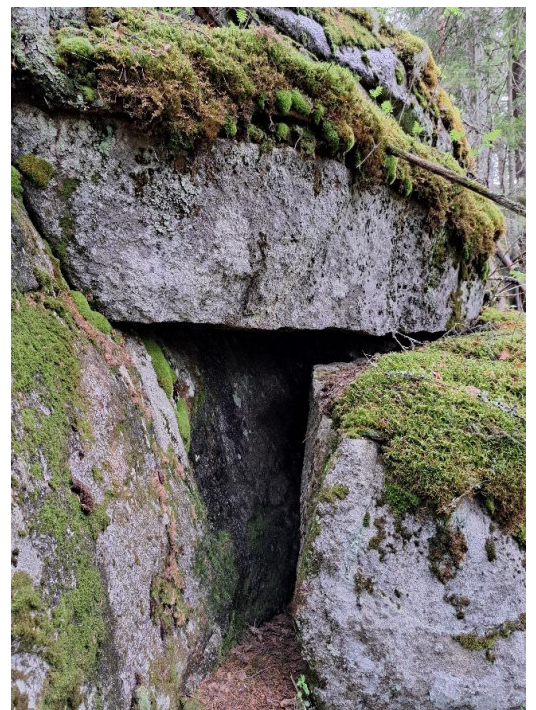
Outside the national park, the pine-dominant trees are quite young, and there is no primeval forest around the meeting stones either. The group of seven large boulders called "Otavaisten olkapäät" is located right next to the forest road, a little south of the meeting stones. At the end of the road in Pilpansalo, the solid table stone is also close to the forest road. Both sites are surrounded by the usual economic pine forest, and they do not have any special nature values. However, there is a beautiful carpet of hornwort growing on top of the footstone, which should not be destroyed by climbing on the stone.

One of the boulders of the "Otavaisten olkapäät" rock group shows the slow growth of lichens. The lighter vertical stripe visible in the middle of the stone has been behind a tree that has grown on the stone, and the rubbing has polished away the lichens from that point. Now, except for the stump, the tree has already rotted into nothingness, but the lichens that cover the rest of the stone still haven't had time to grow back to where the tree is. Slow growth is a characteristic of lichens. That's why you shouldn't destroy them either, because you have to wait a long time for new ones!

Pilpansalo's table stone is a really massive boulder on top of small pebbles that are partly broken by the weight. The surface of the boulder is covered with sedge moss growth.

The Paljakanmäki cave and several smaller side caves are located right next to the forest road and are therefore easily accessible and therefore also suitable for this project. There are caves along the handsome cliff.